

BISDOM ROTTERDAM

Analecta

Januari Februari Maart 2012

April Mei Juni 2012

jaargang 57
nummer 1-2

BRIEF

Begeleidend schrijven van de bisschoppen van Nederland bij de brief over het ‘waardig communiceren’

Aan de rooms-katholieke gelovigen van Nederland,

Het hoogfeest van Sacramentsdag, van het Heilig Sacrament van het Lichaam en Bloed van Christus, is een goede gelegenheid om de aandacht te vestigen op de betekenis van het sacrament van de eucharistie, het communiceren en op de aan dit sacrament verschuldigde eerbied.

Zo hebben de Nederlandse bisschoppen in 2008 bij gelegenheid van dit hoogfeest in een brief over de viering van het sacrament van de eucharistie een aantal behartenswaardige aanbevelingen verwoord over de concrete wijze waarop de eucharistieviering gestalte dient te krijgen, alsook over het communiceren in en buiten de H. Mis. Daarin werd ook kort gesproken over de vereiste gesteldheid van de gelovige om te communiceren (nr. 7).

De Nederlandse Bisschoppen willen nu daarbij aansluiten en naar aanleiding van Sacramentsdag van dit jaar (10 juni 2012) een nadere toelichting geven. Dit gebeurt tegelijk met het oog op het komende jaar van het geloof (van 11 oktober 2012 tot 24 november 2013) als herdenking van het feit dat 50 jaar geleden het Tweede Vaticaans Concilie begon.

De Nederlandse bisschoppen willen onderstrepen dat de eucharistie als bron en hoogtepunt van het hele leven van de Kerk en van de gelovigen alle geloof en respect verdient. Daarom geven zij graag in een apart, hierbij aansluitend schrijven een toelichting bij een aantal aspecten van het waardig communiceren.

De bisschoppen van Nederland

Utrecht, 10 juni 2012

BRIEF

van de Nederlandse bisschoppen b.g.v. Sacramentsdag 2012

Het kostbaarste geschenk van de Kerk is de eucharistie, de oorsprong en het hoogtepunt van heel het christelijk leven (Lumen Gentium 11). In de communie ontvangen wij ‘het brood uit de hemel’ en ‘de beker van het heil’, het Lichaam en Bloed van Christus die zich heeft overgeleverd ‘ten bate van het leven der wereld’ (Joh. 6,51), zoals de Catechismus van de Katholieke Kerk zegt (CKK 1355). Daarbij wordt verwezen naar de H. Justinus, die in het midden van de tweede eeuw schreef: *“Niemand anders mag hieraan deelhebben dan hij die gelooft dat onze leer waar is, die gedompeld is in het bad tot vergeving van de zonden en tot wedergeboorte, en die leeft volgens de voorschriften van Christus”* (Justinus, Apol. I, 66).

Enkele jaren geleden hebben de Nederlandse bisschoppen in een drietal brieven gewezen op de betekenis van de eucharistie en op bijzondere aandachtspunten voor de liturgische praktijk. Dit gebeurde door hun begeleidend schrijven van 24 juni 2004 bij de instructie ‘Redemptionis sacramentum’ (Liturgische Documentatie, nr. 3, 2004, p. 195-199), door de adventsbrief van 2007 en de brief bij Sacramentsdag 2008 (Liturgische Documentatie, nr. 5, 2008, p. 137-152).

We moeten constateren, dat in onze tijd het geloof van de rooms-katholieke Kerk in de eucharistie en de daaruit voortvloeiende vereisten van de morele levenswijze door menige gedoopte helaas niet worden gedeeld. De bisschoppen van Nederland voelen zich daarom genoodzaakt helderheid te geven over enkele punten, met name in verband met het communiceren.

Voor het ontvangen van de heilige Communie is de juiste gesteldheid vereist,¹ nl. door het doopsel toebehoren tot de RK Kerk, het volledig delen van het geloof van deze Kerk in de eucharistie, en een levenswijze die niet in

1 Pius X, Sacra Tridentina Synodus, 16 december 1905: *“... niemand die in staat van genade is en met een juiste en vrome gesteldheid (recta piauque mente) de heilige tafel nadert, mag vandaar geweigerd worden. De juiste gesteldheid bestaat daarin dat wie tot de tafel des Heren nadert, dit niet doet uit gewoonte, uit praalzucht of omwille van menselijk opzicht, maar met de bedoeling God te behagen, zich meer in liefde met Hem te verenigen en met dit goddelijk geneesmiddel de eigen zwakheden en fouten te verhelpen”*.

tegenspraak is met de heiligheid van het Sacrament. Onder dit laatste wordt verstaan: geen zware kerkelijke straf opgelopen hebben, noch halsstarrig volharden in een zware zonde die bekend is (zie CIC 915).

Daarnaast geldt dat wie zich van iets bewust is, dat volgens de leer van de Kerk een zware zonde is, d.w.z. wanneer de persoonlijke band met God en de Kerk heel ernstig verstoord is, mag zonder voorafgaande sacramentele belijdenis niet communiceren (zie CIC 916). In zo'n situatie zou de nauwe verbondenheid met Christus en het deelhebben aan het ene lichaam van de Kerk door te communiceren, slechts bedrieglijke schijn zijn: *“Wie op onwaardige wijze het brood eet of de beker van de Heer drinkt, bezondigt zich aan het Lichaam en Bloed des Heren”* (1Kor 1:27). Het ontvangen van de heilige Communie brengt niet alleen een verbondenheid met Christus en de Kerk tot stand, maar veronderstelt die ook.

Er kunnen zich bepaalde situaties voordoen waarbij overwogen moet worden om in plaats van een eucharistieviering alleen een viering van het woord van God te houden zonder uitreiking van de communie. Wij willen in herinnering roepen wat paus Benedictus XVI daarover schreef in zijn postsynodaal schrijven ‘Sacramentum caritatis’ van 22 februari 2007 (nr. 50): *“Een pastoraal probleem waarop men heden ten dage vaak stuit, is het feit dat bij bepaalde gelegenheden zoals bijvoorbeeld een eucharistieviering bij een huwelijk, een uitvaart of iets dergelijks, behalve de praktiserende gelovigen ook anderen bij de viering aanwezig zijn die mogelijk al jarenlang de communie niet hebben ontvangen of die zich wellicht in levensomstandigheden bevinden waardoor ze de sacramenten niet kunnen ontvangen. Bij andere gelegenheden zijn leden van andere christelijke denominaties of zelfs van andere godsdiensten aanwezig. Soortgelijke omstandigheden doen zich ook voor in kerken die – in het bijzonder in toeristische steden – het doel van grote stromen bezoekers zijn. Het is duidelijk dat er dan mogelijkheden gevonden moeten worden om iedereen kort en doeltreffend de betekenis van de sacramentele communie en de voorwaarden om deze te kunnen ontvangen in herinnering te roepen. In situaties waar de noodzakelijke verduidelijking met betrekking tot de betekenis van de eucharistie niet gegarandeerd kan worden, moet overwogen worden in hoeverre het beter is in plaats van een eucharistieviering een woorddienst te houden”*.

In dergelijke omstandigheden lijkt het - buiten de zondag - in menig geval inderdaad beter om in plaats van een eucharistieviering een woorddienst

(zonder communie-uitreiking) te houden.

Waar bij bepaalde gelegenheden tijdens de eucharistieviering de communie niet kan worden uitgereikt, zullen de trouwe kerkgangers er ongetwijfeld begrip voor weten op te brengen, dat de voorkeur gegeven moet worden aan alleen een geestelijke communie, d.w.z., zich in stil gebed verenigen met de Heer. Wanneer in dergelijke situaties wel de communie wordt uitgereikt, bevelen wij het gebruik aan van de korte toelichting voorafgaand aan het communiceren, zoals gegeven in de tekstmodellen bij onze brief van Sacramentsdag 2008.

Een bijzonder geval doet zich voor, wanneer mensen zich presenteren om de communie te ontvangen om oneigenlijke doeleinden, met name om een demonstratieve reden. Wanneer groepen of vertegenwoordigers van groeperingen om zulke reden in de eucharistie aanwezig zijn, mag in die viering de communie niet worden uitgedeeld. Om demonstratieve redenen de eucharistie willen ontvangen getuigt niet van hoogachting voor en van een onderkennen van de waardigheid van dit sacrament. De kerkvader Augustinus schreef al in de oudheid over het al dan niet te communie gaan: *“Het enige wat deze Spijs niet verdraagt, is minachting”* (Augustinus, De sermone Domini in Monte. II. 7, 26, - PL 34, 1280). *“Het is onaanvaardbaar dat personen of groeperingen uit demonstratief oogmerk de heilige Communie wensen te ontvangen”*, aldus een eerdere verklaring van de Nederlandse bisschoppen van 1987.²

Soms moeten wij ons uit respect onthouden van het sacrament van de eucharistie. Wie niet te communie kan gaan, kan toch naar de kerk komen om in gemeenschappelijk gebed en in het luisteren naar Gods Woord samen met anderen het geloof te vieren.

2 Persdienst aartsbisdom Utrecht, 1987: *“Er mag geen enkele twijfel over bestaan, dat de gezamenlijke bisschoppen van Nederland iedere actie van welke belangengroepering dan ook, die de viering van de heilige liturgie, met name het ontvangen van de heilige communie, misbruikt om haar eigen doelstellingen te verwerkelijken, volstrekt afwijzen. De heilige liturgie wordt als eredienst aan God miskend, wanneer ze gebruikt wordt als instrument in een eigen strategie. Behalve uit eerbied aan de eucharistie verschuldigd moet een dergelijke handelwijze ook worden afgewezen uit respect voor de parochies, die overvallen worden door acties, waar ze niet om gevraagd hebben, waarin ze niet participeren en waardoor haar liturgische viering wordt verstoord”*, zie: Informatiebulletin 121, 15 (1987) 459-460.

De eerbied en zorg voor het Heilig Lichaam van Christus vragen dat wij alles in het werk stellen, opdat de geloofsgemeenschap de Heer van ons bestaan daadwerkelijk in eerbied kan ontvangen. Of met de woorden uit ons schrijven van 2004: *“Wij dienen de eucharistie als bron van Kerk-zijn helder en zuiver te houden. Niet alleen met het oog op de Kerk van nu, maar ook met het oog op latere generaties. De eucharistie is immers niet ons bezit, maar een gave die ons door de Heer is toevertrouwd. Wanneer wij met deze gave van de Heer onzorgvuldig omgaan, legt dat een hypotheek op de toekomst.”*

Bidden wij dat iedere katholiek steeds het Lichaam van Christus in diep geloof en met een daaraan beantwoordende levenswijze kan ontvangen.

De bisschoppen van Nederland

Utrecht, 10 juni 2012

PERSBERICHT

Katholieke Kerk publiceert openbare jaarrapportage inzake seksueel misbruik

Utrecht/'s-Hertogenbosch, 28 september 2012

Op 28 september publiceerde de heer Deetman, voorzitter van de voormalige Onderzoekscommissie naar seksueel misbruik van minderjarigen in de Rooms-Katholieke Kerk, zijn eerste rapportage over de uitvoering van de aanbevelingen van de voormalige onderzoekscommissie. Daarvoor werd de eerste openbare jaarrapportage van de bisschoppen en hogere oversten aan de heer Deetman aangereikt.

Openbare verantwoording

De jaarlijkse openbare rapportage geschiedt conform de aanbevelingen van de Onderzoekscommissie. (“Over de inspanningen om met slachtoffers en anderen laagdrempelig bij te dragen aan erkenning, hulp, genoegdoening en nazorg leggen bisschoppen en hogere oversten gezamenlijk in een jaarlijks verslag in het openbaar verantwoording af.” Aanbevelingen, Eindrapport Onderzoekscommissie 1A.) Hij komt voort uit de aanbevelingen van de voormalige Onderzoekscommissie, en kan ook door de voormalige Onderzoekscommissie worden getoetst.

Rapportage van belang

Op verzoek van de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) begeleidde de landelijke Contactgroep, die werd opgericht begin 2012, de eerste openbare rapportage over seksueel misbruik van minderjarigen. Mgr. J. van den Hende is voorzitter van de Contactgroep. Hij zegt: “Het is van belang dat middels monitoring duidelijk wordt hoe de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland het delicate probleem van het seksueel misbruik van minderjarigen aanpakt.”

Wat slachtoffers is overkomen en aangedaan kan helaas niet meer ongedaan worden gemaakt, maar de Katholieke Kerk is zich ten volle bewust van haar verantwoordelijkheid om het aangedane leed te erkennen, genoegdoening te bieden en hulp te laten verlenen. Dit komt tot uitdrukking in persoonlijke contacten met slachtoffers en vertegenwoordigende organisaties van slachtoffers, en in allerlei voorzieningen die worden ingezet.

De eerste rapportage

De rapportage werd op 5 juni 2012 aangeboden door de Contactgroep aan de heer Deetman en wordt nu op dezelfde dag als de monitoring van de heer Deetman openbaar gemaakt. De rapportage van de bisdommen en de ordes en congregaties kan worden gedownload op de website van de Kerkprovincie (www.rkkerk.nl) en de website van de KNR (www.knr.nl).

Voor de rapportage leverden afzonderlijke bisdommen en hogere oversten de informatie aan. Daarnaast is in de rapportage informatie opgenomen die landelijk beleid betreft. De periode die deze eerste jaarrapportage beslaat is maart 2010 - mei 2012.

Overige reacties

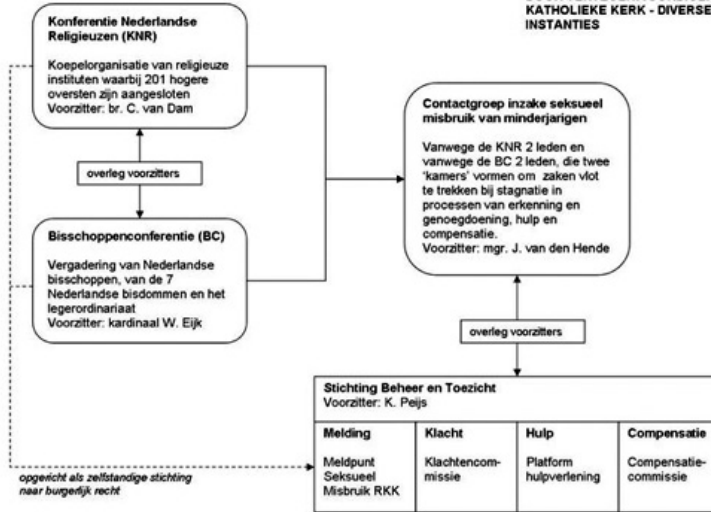
Een inhoudelijke reactie op de monitoring van de heer Deetman volgt wanneer de Bisschoppenconferentie en de KNR hierover hebben kunnen spreken.

De stichting Beheer en Toezicht, die onder meer het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK aanstuurt, doet als onafhankelijke instelling zelfstandig verslag.

De landelijke Contactgroep is een aanspreekpunt namens de bisdommen en de ordes/congregaties voor mensen die als minderjarige slachtoffer werden van seksueel misbruik door een vertegenwoordiger van de Katholieke Kerk. De gesprekken van de Contactgroep komen niet in de plaats van eventuele gesprekken van bisschoppen en religieuzen met slachtoffers en slachtoffergroepen. De Contactgroep werkt aanvullend en kan worden gezien als een vangnet voor slachtoffers en slachtoffergroepen als stagnatie optreedt in processen van erkenning en herstel.

Zie voor de diverse betrokken instellingen het overzicht van betrokken instanties, dat werd opgenomen in de eerste jaarrapportage van de bisschoppen en hogere oversten.

**SEKSUEEL MISBRUIK VAN MINDERJARIGEN
DOOR VERTEGENWOORDIGERS VAN DE
KATHOLIEKE KERK - DIVERSE BETROKKEN
INSTANTIES**

VOORWOORD

van Mgr. J.H.J. van den Hende bij de eerste openbare jaarrapportage inzake seksueel misbruik

Voor u ligt de eerste jaarrapportage van de Nederlandse bisdommen en ordes en congregaties. Via een jaarlijkse rapportage, die wordt gemonitord door de heer Deetman, legt de Rooms-Katholieke Kerk verantwoording af van de stappen die worden gezet in contact met mensen die als minderjarige slachtoffer werden van seksueel misbruik, met het oog op erkenning en genoegdoening.

Het zijn moeilijke tijden voor iedereen die te maken heeft met het seksueel misbruik van minderjarigen. Dit realiseerden we ons opnieuw heel sterk bij de presentatie van het Eindrapport van de Onderzoekscommissie door de heer Deetman. Allereerst voor slachtoffers, bij wie boosheid en verdriet sterk naar boven komen, soms na vele jaren te hebben gezweven.

Elke keer dat na maart 2010 nieuwe feiten rond misbruik bekend werden, werden mensen die door het misbruik waren beschadigd gekwetst. En telkens ook als er zaken niet goed gaan in processen om te komen tot herstel en genoegdoening, doen oude wonden pijn, wordt genezing bemoeilijkt.

Ook voor allen die betrokken zijn bij de Katholieke Kerk als zodanig zijn het moeilijke tijden, omdat we onder ogen moeten zien wat mensen van de Kerk kinderen hebben aangedaan. Door het misbruik zijn jonge mensen beschadigd, hetgeen een grove schending is van de integriteit en de waardigheid van de menselijke persoon.

Het probleem van gepleegd seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk, heeft dagelijks invloed op het werk van vele kerkelijke mensen. De heer Deetman typeerde de werkzaamheden van de Onderzoekscommissie tijdens de perspresentatie van het eindrapport op 16 december 2011 als “triest en frustrerend werk, omdat de feiten niet ongedaan kunnen worden gemaakt.” Deze emotie zien we ook bij onze medewerkers, die de zorg voor kinderen en slachtoffers van misbruik oprecht zijn toegedaan.

We moeten erkennen wat zich binnen onze eigen gelederen heeft afgespeeld. Dit is niet eenvoudig, omdat het zwarte bladzijden zijn in de geschiedenis van

onze kerkgemeenschap. Wanneer mensen van de Kerk zich schuldig maken aan seksueel misbruik dan is dat een grove schending van de waardigheid van het kind als persoon, een schending ook van het vertrouwen dat mensen terecht stellen in de Kerk, een schending van het celibaat waaraan priesters en religieuzen gehouden zijn, een misbruik ook van de positie die een priester of religieus heeft.

De jaarlijkse rapportage die bisschoppen en hogere oversten uit moeten brengen aan de heer Deetman beoogt goed zicht te geven op de oprechte zorg die we hebben voor slachtoffers en op de zorgvuldigheid in onze procedures van erkenning en genoegdoening. We spannen ons in voor openbaarheid en transparantie jegens slachtoffers van seksueel misbruik en hun familieleden.

Wat telt is wat we voor slachtoffers kunnen betekenen. Daaraan wil deze jaarrapportage ondersteunend zijn. Bisdommen en ordes en congregaties hebben hun best gedaan om informatie aan te reiken om de heer Deetman te informeren. Samen met andere rapportages die de heer Deetman verzamelt, ontstaat zo hopelijk een goed beeld van de wijze waarop de Rooms-Katholieke Kerk zich inspant voor erkenning en genoegdoening, hulp, compensatie. We staan open voor kritiek en verbeteringen die nodig zijn. We denken niet licht over hetgeen door misbruik in mensenlevens is gebeurd.

De trieste constatering dat de feiten niet ongedaan kunnen worden gemaakt, tekent alle verbeteringen die we in onze organisatie doorvoerden en zullen doorvoeren. Maar ik hoop dat dit ons niet ontmoedigt om steeds het goede te doen met het oog op de slachtoffers, en steeds het goede te blijven kiezen om zo goed mogelijk recht te doen aan slachtoffers.

De samenleving, die geschokt is door wat zich binnen de Kerk kon afspelen, vraagt om herstel van vertrouwen. Of, zoals de heer Deetman met de Onderzoekscommissie aangeeft in het Eindrapport, om een passende reactie die voldoening geeft aan iedereen die door het misbruik van minderjarigen geraakt is.

We beseffen dat we als Kerk tekort zijn geschoten, we beseffen dat onze zorg voor slachtoffers altijd beter kan en we beseffen dat processen om te komen tot erkenning en genoegdoening altijd vergezeld moeten gaan van

onze oprechte betrokkenheid op de concrete personen die geraakt zijn door het seksueel misbruik.

Daarbij kunnen we niet vooruitlopen op vergeving die slachtoffers ons ooit nog zouden willen schenken, want slachtoffers kunnen wellicht het hun aangedane leed niet vergeven. Hoezeer wij ook hopen vergeven te worden.

Mgr. J.H.J. van den Hende

Voorzitter van de Contactgroep inzake seksueel misbruik van minderjarigen

HOMILIE

**van Mgr. Dr. J.H.J. van den Hende in de Chrismaviering, op 4 april 2012
in de HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal**

Broeders en zusters,

Zo mag ik u noemen, niet omdat we dezelfde achternaam hebben, of uit hetzelfde huis afkomstig zijn, maar omdat de Heer het is, die ons door de doop met elkaar verbindt. We zijn een familie op basis van onze verbondenheid in geloof met de persoon van Jezus Christus. Heel prominent is daarom hier in het midden van de kerk een altaar, teken van de Heer die onze hoeksteen is (cfr. Hand. 4, 11-13).

Bij uitstek is de Chrismamis een gebeurtenis om samen te vieren als familie van de Heer, in bisdomverband. Het is een voorrecht dat we deze Chrismamis met elkaar mogen vieren hier in de kathedraal. Ik besef dat u uit alle hoeken van ons bisdom gekomen bent. Tegen het drukke verkeer in, heeft u het er voor over om hier samen te komen rond de Heer.

De viering van de Eucharistie is een bron en hoogtepunt (cfr. Vaticanum II, Sacrosanctum Concilium nr. 10; Lumen Gentium nr. 11) omdat de Heer bij ons komt en ons geeft wat we nodig hebben, Hij is de gastheer en tegelijkertijd ons voedsel. Maar heel bijzonder is toch wel de Chrismamis, een diocesane viering bij uitstek. We komen samen rond de Heer om de eucharistie te vieren, en we zegenen de oliën en we wijden het Chrisma om op vele plekken later in ons bisdom aan mensen in de viering van de sacramenten Christus nabij te brengen.

Het houdt niet op bij het feit dat wij familie zijn door de doop. We mogen verder groeien in onze band met Christus en elkaar, we zijn ons ervan bewust dat we steeds opnieuw vernieuwing en verdieping nodig hebben om, als deel van de familie van de Heer, enthousiast te blijven en vol van Hem te zijn om steeds opnieuw ook anderen te laten delen in ons geloof.

We zijn hier bijeen met alle geledingen van ons bisdom. Dat is een groot goed. Natuurlijk weten wij, als wij in onze eigen parochie zijn, dat we verbonden zijn met alle geloofsgemeenschappen van ons bisdom, met alle kerken en kapellen. Maar het is ook goed dat we dat ieder jaar bij uitstek in de Chrismamis zichtbaar

maken. Vandaag is het voor mij de eerste keer om in uw midden de Chrismamis te vieren. Vorig jaar, toen nog als bisschop van Breda in Zeeuws Vlaanderen (Kloosterzande) zei ik fluisterend tegen de ceremoniarius mgr. Lommers bij het verlaten van de kerk na afloop van de Chrismamis: dit was de laatste Chrismamis voor mij in Breda. Mgr Liesen viert vandaag de Chrismamis in het bisdom Breda in de prachtige kerk van Wouw, met alle parochianen die uit alle windstreken gekomen zijn. En ook hier in Rotterdam mogen we dat doen vandaag en voor het eerst mag ik daarin uw bisschop zijn.

Maar het gaat om Christus. Dat zit ook in het woord Chrisma dat naar de Gezalfde verwijst. Vandaag zegt het Evangelie (Lc.4, 16-21) hoe Jezus in de synagoge komt en dat is 'uit gewoonte'. Bij het eerste gehoor zegt de moderne mens 'Gewoonte, is het dan al sleur geworden?' of 'Moest je misschien van thuis?' of 'Heb je niets anders te doen?' Nee, het is de gewoonte die de Heer heeft omdat Hij er belang aan hecht het Woord van God te horen, om samen te komen in de synagoge, om steeds opnieuw in het gebed gevoed te worden en om anderen te voeden. Zo is ook de Chrismamis een goede gewoonte, elk jaar op dezelfde dag in het ritme van het kerkelijk jaar; een gewoonte die is ingesleten en die elk jaar terugkomt, maar die met overtuiging gebeurt. Een viering die al tevoren vastligt, maar die diepte heeft. Vandaag mogen wij als familie van de Heer de Chrismaviering hebben, met Christus in ons midden, uit gewoonte in deze kathedraal.

Als we Oliën zegenen en Chrisma wijden dan is dat om steeds opnieuw de sacramenten te kunnen vieren waarin de Heer werkzaam in ons midden is. Als je hierbij stil staat dan geeft het inzicht dat de Heer de eeuwen door zo dichtbij ons is, aan ons geloof en onze band met de Heer enorm veel diepgang. Mensen graven wel eens in het verleden om te kijken hoe Jezus destijds geleefd heeft. Men doet archeologisch onderzoek om te zien of er nog sporen zijn van de synagoge, en men probeert om door geschiedenis en onderzoek te komen bij de werkelijke Jezus van toen. Maar als we vandaag de Chrismamis vieren en de Heer nu in ons midden weten, kunnen we echt in geloof zeggen: Je kunt nooit dichter naderen tot de Heer, je kunt Hem nooit beter leren kennen, dan wanneer we ons rond Hem verzamelen in de Eucharistie, bij de zegening en wijding van de Oliën, in de viering van de andere sacramenten. Niet voor niets staat in één van de eucharistische gebeden: 'de Heer heeft ons zo dicht naar Zich toe gehaald dat niets ons nog van Hem kan scheiden' (Eucharistisch Gebed voor de verzoening I).

Je zou nog kunnen zeggen: die nabijheid is dan geregeld, dat is dan klaar. Maar wat zou het goed zijn, en dat is ook mijn vurige wens, dat we niet alleen de nabijheid van de Heer als gegeven beschouwen, voor kennisgeving aannemen, uit het hoofd leren, met de mond belijden, maar dat het ook het verlangen van ons hart is om steeds opnieuw de ontmoeting met de Heer van onze kant te voeden, te bevestigen, ervoor te danken en er steeds weer van te leven. Het staat als indringende vraag verwoord in een gebed dat de priester in de Eucharistie voorafgaande aan de communie in stilte bidt: ‘Geef dat ik nooit de weg van uw geboden verlaat, nooit wordt gescheiden van uw liefde’.

Broeders en zusters, als we vandaag hier zijn, dan wordt op de eerste plaats zichtbaar dat we ons als Kerk rond de Heer willen verzamelen. Dat we Zijn Eucharistie vieren en Zijn sacramenten willen doorgeven. Het is ten diepste een teken van ons verlangen dat we bij de Heer willen horen. Dat wérkelijk willen horen bij de Heer staat wel eens onder druk. Soms zijn er zoveel andere dingen dat misschien zelfs de Heer achter aan de rij moet aansluiten in ons leven. Het is nodig dat wij steeds opnieuw de band met de Heer en Zijn Kerk onderhouden. Gods nabijheid zoeken. De Heer, van wie wij nooit gescheiden worden, vraagt van ons om ook zelf actief te zijn en van harte dichtbij Hem te blijven, en dat het ook in onze woorden en onze daden te horen en te zien is.

Als Jezus in de synagoge is, neemt Hij woorden van de profeet Jesaja (Jes. 61, 1-2) in Zijn mond. En Hij zegt: ‘deze woorden zijn nu in vervulling gegaan’. Het zijn woorden over bevrijding en vernieuwing. Het zijn woorden over verlossing en van liefde. En de Heer laat het niet bij woorden. Hij laat in Zijn openbare leven zien dat in Zijn persoon de verlossing en bevrijding komt. Broeders en zusters, als we samen zijn rond de Heer en weten dat hij onze Verlosser is en dat Hij ons door Zijn Woord uitdaagt om steeds weer opnieuw ons leven door Hem te laten bezielen; wat zou het dan geweldig zijn wanneer wij in ons leven verlossing en bevrijding niet in de weg staan. In de eerste plaats mogen wij vergeven zoals de Heer ons vergeven heeft. En mogen wij vergiffenis ontvangen in het Sacrament van Boete en Verzoening. En tegelijkertijd mag die liefde van de Heer verder gaan. Vanuit deze Eucharistie, wanneer we de Oliën terugbrengen naar onze kerken en kapellen, om de sacramenten te kunnen vieren, dan mag ook met ons de opdracht meegaan dat we in Naam van de Heer Zijn verlossing en vernieuwing verder dragen en concreet maken in geloofsgetuigenis en daden van naastenliefde.

Paus Benedictus zegt dat elke Eucharistieviering ten diepste onvolledig is als deze zich niet uit en voortzet in werkelijke daden van liefde (Cfr. Deus caritas est, nr. 14). Jezus' woorden in de synagoge die Hij voorleest en die ten volle op Hem van toepassing zijn maakt Hij in Zijn leven waar. Op deze manier kunnen wij dat niet, zo ten volle, want Hij was in alles aan ons gelijk geworden, maar niet in de zonde (Heb. 4, 15; zie ook euch. gebed IV). Wat wel kan is dat wij met Zijn aanwezigheid en in de kracht van Zijn Geest zo ver mogelijk gaan als maar mogelijk is met onze liefde, met onze zorg, voor onze naaste. En daarom is deze Eucharistie niet alleen het vieren van de nabijheid van de Heer, maar ook opnieuw de opdracht aannemen om met Zijn gaven elkaar nabij te zijn.

Dat gaat niet vanzelf. Daar hebben we Zijn kracht voor nodig, daarom bidden we ook voor alle geledingen van het Godsvolk in de voorbeden. En we willen de priesters vragen om zoals op de dag van hun wijding de belofte te hernieuwen: leeft in jullie nog het verlangen om dichtbij de Heer te zijn? Bouw je aan een band met Hem? Ook de wijding moet je niet voor kennisgeving aannemen en alleen in een plakboek met foto's laten zitten. Het moet ook leven in je hart en het mag ook leven in je hart: de viering van de Eucharistie, de andere sacramenten, de kracht van de Geest en door de overtuiging dat je als priesters met alle geledingen van het Godsvolk samen onderweg mag zijn.

En de Eucharistie is ook bron van diaconie. Niet voor niets zamelen we in deze Eucharistie in voor dichtbij, de Voedselbank, en ver weg ten behoeve van missionair diaconaal werk van de Paters Carmelieten in de Filipijnen.

Broeders en zusters, we mogen Eucharistie vieren in verbondenheid. Met de Heer in ons midden zijn we verbonden met de wereldwijde Kerk. We hebben het priesterschap niet zelf bedacht, we hebben de Eucharistie niet zelf uitgevonden, laat staan de Kerk. Mogen wij dan, naast het verlangen dichtbij de Heer te zijn, naast het verlangen Zijn opdracht goed te doen in liefdewerken, ook het verlangen hebben om opnieuw te danken voor het geschenk van de Kerk, voor het geschenk van de sacramenten, voor het geschenk van het priesterschap.

Broeders en zusters, het is de Heer die geeft. Wij mogen er trots op zijn, mogen het uitdragen en beleven, ieder op onze eigen plek, met onze eigen verantwoordelijkheid. Moge de Heer ons sterken in ons werk. Dat wij

herkenbaar zijn als leden, als familie van de Heer in staat zijn ook werkelijk verder te dragen wat de Heer bezielt. Dat in ons hart mag leven wat zo sterk leefde in het hart van onze Verlosser: Hij die Zijn leven gaf, die gekruisigd is en opgewekt uit de dood (cfr. Compendium Sociale Leer, nr. 25).

Die levende Heer blijft in ons midden, heel direct, heel dichtbij. Dat wij ons hart blijven openen voor Hem en voor elkaar.

Amen.

HOMILIE

van Mgr. Dr. J.H.J. van den Hende bij gelegenheid van de heropening van de Ommegang van het Bedevaartsoord van de HH. Martelaren van Gorcum te Brielle, 27 april 2012

Broeders en zusters in Christus,

Vandaag op deze vrijdag zijn we bijna met een volle kerk. Een doordeweekse zondag zou je misschien zeggen. U bent van veel plekken gekomen, met de bus of met eigen vervoer, om te benadrukken dat de restauratie is voltooid van de Ommegang en van onze beelden die de negentien Martelaren laten zien. Natuurlijk, we komen hier opnieuw op de dag van de Nationale Bedevaart op 7 juli, maar ook vandaag in het bijzonder.

Op deze plek waar negentien Martelaren hun leven gaven omwille van hun geloof. Een martelaar is geen kampioen in het geloof. Dat wordt wel eens gedacht, zoals je een kampioen kunt hebben die het hardst kan lopen. Een martelaar is iemand die zelf gaandeweg beseft dat hij zo met de Heer verbonden is, dat hij niet anders kan dan Zijn Woord spreken en het geloof in Hem bewaren en daarvan getuigen. De Martelaren zijn niet van de wieg af bezig geweest dit te plannen. Wel hebben ze op hun levensweg de Heer steeds meer leren kennen, hebben Zijn Kerk steeds meer leren dienen en zijn zo verbonden met Hem, dat zelfs de dood hen niet van de Heer kan scheiden. Martelaren zijn geen mensen die zichzelf de dood in jagen. Martelaren zijn mensen die doen wat de Heer vraagt, zelfs als het hun aardse leven kost.

In het bijzonder op deze plek in Brielle hebben de eeuwen door vele gelovigen dit getuigenis van de Martelaren in hun hart gesloten. Het gaat er niet om dat wij hun dood verheerlijken, maar wel dat wij de kracht van hun band met de Heer in ons hart bewaren. Want hun geloof en hun getuigenis hebben zeggingskracht. Woorden van het Evangelie die we zo vaak gehoord hebben, zijn ook in het leven van de Martelaren werkelijk woorden van eeuwig leven.

Dit jaar is het 440 jaar geleden dat zij het leven lieten omwille van het geloof. Heel bijzonder beleden zij de waarheid dat de Heer aanwezig is in de Eucharistie. Zoals we gehoord hebben in het Evangelie waarin Jezus Zelf zegt dat Hij het levende Brood is dat uit de hemel is neergedaald, dat we Zijn Lichaam en Bloed mogen eten en drinken om eeuwig leven te verwerven

(cfr. Joh. 6, 22-59). Zoals we de Heer geloven als Hij zegt: Ik ben de Goede Herder (Joh. 10, 1-18). Zoals we de Heer vertrouwen als Hij zegt: Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven (Joh. 14, 6; zie ook Joh. 11, 25-27). Zo worden we ook uitgenodigd, ja geroepen, om Hem te geloven als Hij zegt: Ik ben het levende Brood.

God is mens geworden. Jezus is dichtbij ons gekomen en mensen hebben Hem gezien. Ze hebben Zijn woorden gehoord, Zijn daden meegemaakt. Ze konden Hem aanraken. Maar ook Jezus laat in Zijn eigen leven zien dat het vasthouden aan het aardse, dat het vastklampen aan wat je ziet en wat je hoort niet het fundament is. Het fundament is uiteindelijk de belofte van God de Vader die de eeuwen door klinkt, die ons het leven geeft en die ons ook uitnodigt en uitdaagt om mensen van geloof te zijn (cfr. Joh. 20, 29).

We leven niet omwille van onszelf. We leven niet omwille van eigen plannen, maar we zijn geschapen om op God te lijken (cfr. Gen. 1, 27) en in Zijn liefde en Zijn trouw te staan in woord en daad. Mensen om het leven brengen omwille van hun geloof staat daar haaks op. Het geloof dat de Heer ons aanreikt, dat de Heer in ons hart legt, is een uitnodiging ten diepste, maar nooit een verplichting. Zo kun je niet met het mes op de keel tot echt geloof komen en zo kan iemand ook met het mes op de keel je niet van je geloof afbrengen.

De Martelaren, hoezeer ze ook gevangen waren, hoezeer ook hun leven werkelijk in andermans handen lag, ze hebben zich vrije mensen gevoeld. Natuurlijk, ze hadden hun zwakke momenten, van verdriet, van angst, van pijn, maar ze hebben elkaar gesteund en bovenal: ze hebben zich in het gezelschap geweten van de Heer.

De beelden van de Martelaren, die hier hangen en die prachtig zijn gerestaureerd, zijn weer in optima forma. Mooi in de verf, geen houtworm meer, beelden waar we nog lang naar kunnen kijken. En dat doen we omdat we de herinnering aan de Martelaren levend willen houden. En dat we ook beseffen dat het mensen waren zoals wij, mensen van vlees en bloed die hier hun leven met de Heer wilden delen, en die de moed en de kracht hadden om zover te gaan dat ze hun leven loslieten omwille van hun geloof.

Natuurlijk wordt dat niet van iedereen gevraagd. Niet ieder mensenleven eindigt als martelaar of martelares, maar wel wordt van ieder van ons

gevraagd om in geloof te leven, dat geloof geen bijzaak is, dat je het niet alleen maar belijdt als het je uitkomt, of dat je zo wat kunt selecteren uit de geloofstraditie, en dat je altijd je eigen gang kunt gaan.

Wat we leren van de Martelaren is dat ook wij, mensen van vlees en bloed, uitgedaagd worden om onze hele levensweg in Gods licht te stellen. We zijn niet allemaal priesters en kloosterlingen, zoals de Martelaren die hier vereerd worden, maar op vele manieren kunnen wij de Heer dienen. Op vele manieren in ons werk, met onze talenten, met ons eigen karakter, met onze eigen mogelijkheden. En daarom is het ook goed dat wij vandaag deze dag aangrijpen om in gemeenschap samen te zijn en het geloof te vieren. Want zoals de Martelaren in kracht van de Geest elkaar nodig hadden om staande te blijven, zoals de Martelaren elkaar nodig hadden om schouder aan schouder hun vertrouwen te blijven stellen op de Heer, zo hebben wij het in onze dagen nodig – en daar hoeven wij ons niet voor te schamen – dat wij elkaar steeds als voorbeelden van geloof ontmoeten en dat we, ook wanneer het moeilijk is, door elkaar worden opgebeurd en gedragen.

Een kerk is geen statisch iets, het is een beweging, we zijn onderweg. Zoals we in de eerste lezing konden lezen over de apostel Petrus, die het geloof verkondigt. Petrus, die de angst heeft afgelegd en na de Verrijzenis van de Heer opnieuw het Evangelie ter sprake brengt en aan vele mensen doet horen. Bij hem kwamen velen die gedoopt werden. Sommige momenten in de Schrift kunnen we lezen dat het er zoveel waren dat je bijna denkt: dat hebben wij ongeveer in een jaar (cfr. Hand. 2, 41). En tegelijkertijd, terwijl het zo goed ging, zou je zeggen, met zoveel enthousiaste leerlingen die de Heer in hun hart sloten, was er toch ook grote vervolging en de situatie dat veel leerlingen van de Heer hun geloof met de dood moesten bekopen.

De dood van onze Heer – we hebben het met Pasen gevierd – was geen dode weg, maar werkelijk de weg naar nieuw leven. Het getuigenis van Petrus, ook hij werd vermoord, is niet verstomd zodra hij zijn levensadem uitblies. En de Martelaren die hier één voor één zijn opgehangen, met hun dood is niet het geloof in de Eucharistie, in de levende Heer gestopt of gestaakt. Vele anderen hebben in hún vrijmoedig getuigenis gezien dat God met ons is en kracht geeft om te doen wat Hij van je vraagt. Soms dingen om blij over te zijn en dankbaar, soms dingen die je niet uit de weg gaat.

Vandaag mogen wij dankbaar zijn. Vandaag mogen wij vieren dat deze plek, die al zolang een plek is van geloof, weer voor de komende tijd is opgeknapt op een geweldige wijze, dat we zo dadelijk de Ommegang kunnen zien, en zo deze plek van gebed voor de komende jaren in goede staat mogen handhaven. En de beelden hier in de kerk verbeelden de Martelaren, die ons voor zijn gegaan in dat geloof en die verbonden zijn met de Heer.

Broeders en zusters, het betekent niet dat we daarmee klaar zijn, hier bidden, hier onder de indruk zijn van hun getuigenis. Nee, ook buiten deze muren, als we weer naar onze eigen plek gaan waar we wonen, waar we werken, ook dan mogen we weten dat de Heer van ons vraagt van Hem te getuigen. In woorden van liefde, in daden van gemeenschapszin en vooral ook als mensen die geduld hebben en vertrouwen. Want wat de Heer in ons doet opbloeien -zo bidden wij- moge opbloeien in vele harten. Veel mensen in onze tijd denken dat je pas echt vrij bent, pas echt autonoom als je niet meer aan God denkt en niet meer op Hem steunt. Maar de Heer zegt ons dat we pas werkelijk leven hebben als we Hem leren kennen. Ons leven is groter is dan wijzelf, het leven dat is rijker dan wij ooit kunnen maken, het is een leven met God en dat geen houdbaarheidsdatum heeft binnen deze wereld. En van dat leven mogen we nu al getuigen. Dat we zelfs lief hebben, wanneer er haat is. Dat we zelfs opbouwen als anderen geneigd zijn tot afbreken. En dat we geduld hebben als anderen ons manen tot haast.

En als men ooit eens vraagt: waarom doe je dat nog, geloven, waarom ben je nog zo goed voor je naaste, en waarom kom je nog steeds in de kerk, ook al kijken anderen je met de nek aan? Dan kunnen wij zeggen: wij zijn geen martelaren maar wij maken wel ernst met ons geloof. We geven niet ons leven door te sterven maar we stellen wel ons leven beschikbaar aan God, aan de gemeenschap van de Kerk en aan de medemens in de wereld van nu. Mogen wij daarvoor de kracht krijgen.

Horen bij de kring van de Martelaren mag ons met trots vervullen. Maar niet dat wij onszelf op de borst kloppen. Maar veeleer dat wij het getuigenis van de apostelen serieus nemen en ook zelf op weg gaan in de tijd van nu, geloven en getuigen op de plaats waar we nu zijn. Dat de Heer in ons kan uitwerken wat Hij van ons vraagt. En dat is niet ieder van ons apart, maar juist in de gemeenschap van de Kerk, want we vullen elkaar aan met talenten en gaven op een manier die alleen de heilige Geest kan plannen.

Mogen we vooral open staan voor die heilige Geest, die de Heer bezielde heeft ten goede, die de Martelaren de kracht gaf en die in ons hart de aanzet gaf om hier vandaag te zijn, op deze doordeweekse zondag, zo aan het begin van een nieuw bedevaart seizoen. Dat we hier ons geloof mogen voeden en sterken om zelf een teken te zijn van de Heer.
Amen.

HOMILIE

van Mgr. Dr. J.H.J. van den Hende bij gelegenheid van de diocesane ontmoetingsdag voor kerktoetreders, Bedevaartskerk HH. Martelaren van Gorcum te Brielle, 9 juni 2012

Broeders en zusters,

We zijn hier in Brielle vandaag met een klein gezelschap in deze grote kerk. We weten ons verbonden met veel meer mensen in ons bisdom die in de afgelopen maanden, het afgelopen jaar, de stap hebben gezet om Katholiek te worden, om in de volledige gemeenschap met de Kerk te willen leven. Na het kruisteken en de begroeting mochten wij aan het begin van deze Eucharistie een geloofsverhaal horen van één van u. Het is duidelijk dat de stappen die u hebben gebracht tot de toetreding tot de Katholieke Kerk altijd gepaard gaan met een verhaal van het hart. Terugkijkend heeft u dingen meegemaakt, bent u op het spoor gezet, bent u tot conclusies gekomen. Door gebeurtenissen, door concrete ontmoetingen, door moeilijkheden en misschien door vreugde. Er is geen een weg gelijk. Je zou een heel boek kunnen schrijven als ieder zijn of haar geloofsverhaal zou toevertrouwen aan papier.

We hoorden in de eerste lezing (2 Tim. 4, 1-8) het geloofsverhaal van Paulus. De apostel Paulus heeft zijn bekering, zijn levensweg met Christus meer dan eens aan het papier toevertrouwd. Omdat hij brieven schreef aan zijn medegelovigen in de verschillende parochies van zijn tijd. Het waren beginnende gemeenschappen. Ze hadden nog geen kerk, want ze werden vervolgd. Ze hadden nog geen kerkbalans, maar ze gaven al wel van wat ze hadden om als gemeenschap in leven te blijven (cfr. Hand. 2, 42-47). Paulus maakt duidelijk dat hoe verschillend de karakters van de mensen ook waren, en hoe apart ook ieders eigen levensweg in geloof is gegaan, dat het steeds draait om de persoon van Jezus Christus. De rode draad in die levensverhalen van geloof is steeds de inhoud van het Evangelie. Paulus maakt duidelijk dat hij allereerst in zijn hart geraakt werd. En hij zegt: ik kan er nu niet over zwijgen en ik vind dat ik erover moet vertellen. Ik moet Jezus ter sprake brengen, want Hij is mijn Verlosser. En dat mag te pas en te onpas.

Nu was Paulus natuurlijk wel héél fanatiek, dat hij zijn hele leven eraan wijdde om rond te trekken om overal te komen om Christus te verkondigen en gesprekken aan te gaan. Maar door zijn enorme inzet en zijn geloofsgetuigenis

heeft hij vele mensen op het spoor van Jezus gezet. Dat is wat de taak is van Paulus: verkondiger zijn door te onderrichten met groot geduld, boodschapper zijn van het Evangelie. En ook al praat hij ook veel over zichzelf ('Ik heb de goede strijd gestreden, de wedloop voleind'), wat hij heeft meegemaakt, hoe hij tot die stap gekomen is: uiteindelijk gaat het niet alleen om hemzelf. Hij plaatst niet zichzelf in het centrum van zijn verhaal, zo van: zie toch eens wat ik heb meegemaakt, kijk toch eens wat ik heb gekozen. Uiteindelijk zegt Paulus: ik ben uitgenodigd, ik ben uitgekozen, ik ben aangewezen, en ik heb 'ja' gezegd.

Velen van u die een eigen geloofsverhaal hebben, dat ten grondslag ligt aan uw stap om Katholiek te worden, ook u bent uitgenodigd. Maar uiteindelijk heeft u zelf 'ja' gezegd. Er is niemand anders die namens u 'ja' kan zeggen. Het is uw eigen belijdenis, die klinkt bij de Doop, die klinkt bij het Vormsel en die steeds opnieuw mag klinken bij de Eucharistie.

Op deze plek van de Martelaren van Gorcum, hier in Brielle, is het ook steeds weer tot een 'ja' gekomen. De Martelaren, dat waren 19 priesters en kloosterlingen die in Gorinchem en omgeving hun werk hadden. Ze werden in 1672 opgepakt en naar hier gebracht. Zij hebben hier een zware tijd doorgemaakt. Ze moesten hun geloof in Jezus en Zijn Kerk afzweren, in die zin, zeggen dat de Kerk niet deugde en dat de leer van de heilige Eucharistie zoals zij dat beleefden niet de ware leer was. Ze voelden zich uitgedaagd om toch 'ja' te blijven zeggen. Dat is heel bijzonder want het waren helemaal niet van die krachtpatsers, ze deden gewoon hun dienstwerk als priester, als religieus. Maar ze hebben in Brielle de kracht gekregen om in geloof 'ja' te zeggen, zelfs als het hun leven zou kosten.

In onze streken van nu gebeurt het niet zo vaak dat mensen omwille van hun geloof worden opgepakt. In vele landen van de wereld is het nog wel het geval. Dat mensen niet veilig zijn als ze de Naam van Jezus noemen. Of dat mensen niet veilig zijn, als ze zich bekeren tot de Heer. Maar toch hebben velen de kracht om 'ja' te blijven zeggen. Ze hebben kracht naar kruis ontvangen, om toch te zeggen: ik wil bij de Heer horen, want mijn band met Hem is sterker dan wat dan ook.

De Martelaren van Gorcum hebben ook die kracht ontvangen om trouw te blijven aan de Heer. En als we ze persoonlijk zouden kunnen vragen, zouden

ze zeker niet zeggen: wat hebben we toch een sterk geloof en wat heb ik het toch moedig gedaan. Ze zullen altijd zeggen: ik heb 'ja' gezegd, maar op uitnodiging van de Heer en Hij stond naast mij toen het er op aankwam.

Hier in deze kostbare kist [vooraan in de kerk, vlakbij het altaar – red.] worden hun stoffelijke resten bewaard, een gedeelte ervan. De relieken, de overblijfselen van de Martelaren van Gorcum. Ze zijn geen Martelaren die de aandacht op zichzelf vestigen: kijk toch eens wat een prachtig monument we hebben gekregen, wat staan we toch in een geweldige kerk. Nee, ze zullen zeggen: dit is wat het met je doet, als je blijft geloven in de Heer, ook als het je leven kost. En ook wij kijken vandaag naar de Martelaren omdat in hen de Heer aan het werk was. En velen die hier komen, het jaar door, zullen bidden: Heer, ik hoop dat U me helpt als ik 'ja' moet zeggen, dat U me helpt als ik trouw moet blijven aan Uw Evangelie. Want het begint van binnenuit. We horen het in het Evangelie (Mt. 12, 38-44) als Jezus zegt: het gaat niet om allerlei uiterlijke schijn. De Schriftgeleerden en Farizeeën, die paraderen en grote woorden spreken. Het gaat er uiteindelijk om dat je met heel je hart bij de Heer kunt zijn, ook als het onopvallend is. En in het gedeelte van het Evangelie van vandaag horen we hoe een arme weduwe alles wat ze heeft in de offerkist gooit. En dat doet ze niet met een groot gebaar: moet je toch eens zien wat ik over heb voor de Heer. Maar dat doet ze vanuit haar hart, vanuit haar kleine, heel directe band met God. Jezus zegt: het is haar hart dat vervuld is van haar geloof. Het is haar hart dat de basis is van haar toewijding en haar vertrouwen. Niet voor het theater, niet voor het grote gebaar, niet voor het applaus, integendeel.

Dat u Katholiek geworden bent, zal in uw omgeving ook verschillend zijn beantwoord. Sommigen zullen zeggen: geweldig, fijn dat je dat doet. Of: het past echt bij je. Maar er zullen ook mensen zijn die zeggen: waar ben je nou aan begonnen; bij die Kerk wil je toch niet gezien worden? De eeuwen door hebben we steeds opnieuw de uitdaging om ons niet te verschuilen achter anderen, maar te zeggen: nee, maar ik wil bij de Heer horen (cfr. 2 Tim. 1, 8). En Zijn Kerk, hoe menselijk soms ook, is wel Gods instrument in deze wereld. En de Heer, die laat ons niet in de steek en wil wel met óns gezien worden, wie wij ook zijn.

Ik ben blij dat we vandaag samen deze Eucharistie kunnen vieren: u die Katholiek geworden bent, omringd door bekenden en familie, ook met

mensen die het hele jaar door dit heiligdom in stand weten te houden en met mensen vanuit ons bisdom. De Kerk is groter dan wijzelf, groter dan onze parochie, groter dan Rotterdam, we zijn een Wereldkerk. En in heel die Wereldkerk zijn er elke dag weer miljoenen mensen die zeggen: ja, ik wil bij U horen Heer, ja ik wil doen wat U van mij vraagt. Vandaag mogen wij bidden om kracht: in de Eucharistie die wereldwijd wordt gevierd, ontmoeten we Jezus Zelf; in het woord van de Schrift mogen wij Hem horen, wij mogen Hem ontvangen in het sacrament van de Eucharistie, onder de gedaanten van brood en wijn ontvangen wij het Lichaam en Bloed van de Heer. Van Jezus weten leren wij dat Zijn liefde voor ons groter is dan de dood. En dat Zijn geduld met ons ook groter is dan ons geduld.

En mogen we bidden, ook met allen die Katholiek geworden zijn dit jaar maar die vandaag hier niet aanwezig kunnen zijn, dat we getuigenis blijven afleggen van de Heer. Niet altijd met grootse gebaren, maar wel met heel ons hart. Niet altijd met groot applaus, maar wel met de overtuiging dat de Heer het is die ons roept en dat Zijn weg ook belangrijk is als het niet in de krant staat, en ook als we niet worden gesteund. Dat we elkaar mogen dragen in het geloof dat de Heer ons niet loslaat. Mogen we zo leven vanuit de binnenkant van ons hart, en naar buiten toe goede woorden spreken die opbouwen en daden verrichten die getuigen van Gods heilige Geest in ons.
Amen.

**DECREET
TOT OPRICHTING VAN EEN DIOCESANE
VOORTGANGSCOMMISSIE VAN HET BISDOM ROTTERDAM**

**Johannes Harmannes Jozefus van den Hende door de genade van God
en de gunst van de Apostolische Stoel Bisschop van Rotterdam**

Overwegende

dat de bisschoppen en religieuzen in Nederland seksueel misbruik van minderjarigen door mensen van de Kerk hebben onderkend en veroordeeld; dat de onderzoekscommissie naar seksueel misbruik van minderjarigen in de RK Kerk haar werkzaamheden heeft voltooid en op 16 december 2011 haar bevindingen heeft gepresenteerd;

dat de bisschoppen en religieuzen een nieuwe structuur met vier pijlers (melding, hulp, klacht, compensatie) hebben ingericht met primaire aandacht voor slachtoffers;

Gelet op

de eigen verantwoordelijkheid van de bisschop van Rotterdam terzake een optimale aandacht van de kant van het bisdom voor slachtoffers van voornoemd seksueel misbruik gepleegd door mensen van de Kerk van Rotterdam;

de plicht van de bisschop van Rotterdam om vanuit voornoemde verantwoordelijkheid toe te zien op een goede voortgang van de procedures (overeenkomstig de statuten) met het oog op afzonderlijke slachtoffers;

de noodzaak van een goede voortgang van melding, hulp, klacht en compensatie teneinde rechtvaardigheid daadwerkelijk te bevorderen en empathie nadere inhoud en uitwerking te geven,

Besluit

tot oprichting van een Diocesane voortgangscmissie van het bisdom Rotterdam, voor de duur van twee jaar, die als taak heeft om toe te zien op c.q. zorg te dragen voor:

- goede voortgang van de nodige contacten vanuit het bisdom met slachtoffers
- goede voortgang van procedures en zorgvuldige opbouw van dossiers
- deskundig advies (gevraagd en ongevraagd) aan de bisschop in concrete kwesties
- adequaat contact met (vermeende) daders.

Voor de commissie is een eigen reglement van toepassing.

Dit besluit dient te worden bekend gemaakt aan de gelovigen van het bisdom Rotterdam.

Rotterdam, 19 december 2011

+ J.H.J. van den Hende
Bisschop van Rotterdam

Dr. F. Vermeulen
Kanselier

DECREET

SAMENVOEGING VAN DE PAROCHIES GOEDE HERDER/HH. ENGELBEWAARDERS TE ROTTERDAM EN EMMAUSGANGERS TE ROTTERDAM

Bij schrijven d.d. 3 maart 2011 heeft de administrator van de parochie Goede Herder / HH. Engelbewaarders te Rotterdam de bisschop van Rotterdam gevraagd een besluit te nemen over de toekomst van de parochie, nu de kerk te Lombardijen is gesloten en de parochianen elders onderdak hebben gevonden. Er is een bestuur benoemd van de parochie ‘in liquidatie’, dat samen met de administrator, de zeeereerwaarde heer W.E.F.M. Froger, de lopende zaken behartigt. Na rijp beraad is besloten het oorspronkelijke verzoek tot het instellen van een personele unie van besturen tussen beide parochies te wijzigen in een verzoek tot fusie, waarbij het territorium van de parochie Goede Herder/HH. Engelbewaarders gevoegd wordt bij dat van de Emmausgangersparochie, eveneens te Rotterdam. Een en ander in de bredere context van het proces van clustervorming *Samenwerking Geboden 2*.

Overeenkomstig en op grond van mijn bevoegdheid daartoe, zoals bepaald in canon 515 van de Codex Iuris Canonici (C.I.C.) en met inachtneming en van toepassing-verklaring van Canon 121 (C.I.C.) heb ik, na verkregen positief advies van de Adviescommissie Pastorale Organisatie d.d. 1 december 2011 en na het Kathedraal Kapittel, in vergadering bijeen op 9 december 2011, gehoord te hebben, besloten uw parochies samen te voegen, zodat hieruit één nieuwe parochie ontstaat in de zin van Canon 515 (C.I.C.). Met ingang van 1 januari 2012 voeg ik de parochies Goede Herder/HH. Engelbewaarders te Rotterdam en Emmausgangersparochie te Rotterdam samen. De Emmausgangersparochie hoort tot de kring Rijnmond. Als parochiekerk wijs ik aan de kerk van de Emmausgangers.

Overeenkomstig Canon 121 (C.I.C.) verkrijgt de nieuwe parochie met ingang van 1 januari 2012 alle zaken- en vermogensrechten eigen aan de twee fuserende parochies en neemt zij alle verplichtingen op zich, die op dezen rusten. Hieronder zijn begrepen alle rechten en plichten, schulden en bezittingen, overeenkomsten en fundaties, hypotheeken, geldleningen e.d., zoals deze overeenkomstig Canon 1283 (C.I.C.) zijn vastgesteld op een

inventarislijst, en overigens ook die daarbij niet genoemd zijn doch geacht moeten worden hier eveneens onder te vallen.

Het bestuur van de parochie draag ik op ervoor te zorgen dat alle nodige regelingen voortkomend uit dit besluit naar kerkelijk en naar Nederlands recht worden nageleefd en tevens dat een en ander zal worden vastgelegd in een notariële akte. Aan de notariële akte dienen de brief van de belastingdienst d.d. 30 november 2010 ter zake de overdrachtsbelasting en de brief d.d. 30 november 2007 ter zake de groepsbeschikking (ANBI) te worden gehecht.

Met ingang van 1 januari 2012 benoem ik de zeereerwaarde heer W.E.F.M Froger tot administrator paroecialis en verleen ik kerkelijke zending aan de weledele heer A. Halin. Aan hen vertrouw ik de pastorale zorg toe in de Emmausgangersparochie.

Eveneens met ingang van 1 januari 2012 benoem ik tot leden van het bestuur van de Emmausgangersparochie de weledele heer H. van den Adel, tevens vice-voorzitter, de weledele heer A.N.A. Jacobs, de weledele heer J.J. van Ewijk, de weledele heer J.C. Emmerich en mevrouw B.M. van Koetsveld. Hun benoeming is conform het “Algemeen Reglement voor het Bestuur van een Parochie”, voor een eerste termijn van vier jaar. Het bestuur zal zelf voor een rooster van aftreden zorg dragen.

Allen die tot 1 januari 2012 behoren tot de parochies Goede Herder/HH. Engelbewaarders en Emmausgangers verklaar ik vanaf die datum te behoren tot de parochie “Emmausgangers”. De grenzen van de parochie zullen in een later stadium worden vastgesteld, doch komen overeen met de buitenste begrenzing van de oude parochies.

Dit besluit dient op de gebruikelijke wijze aan de parochianen bekend gemaakt te worden. Binnen de termijn van tien nuttige dagen na betekening van dit decreet kan overeenkomstig Canon 1734 C.I.C. aan mij een verzoek om verbetering of herziening van dit decreet gedaan worden. Als datum voor betekening van dit decreet bepaal ik 11 januari 2012.

De clustervorming heeft vooral ten doel om krachten vrij te maken voor de eigenlijke en wezenlijke opdracht van elke geloofsgemeenschap om de kerk present te stellen in de samenleving van vandaag, met al zijn complexe

vragen, problemen, uitdagingen en mogelijkheden. Bij het realiseren van deze uitdaging wens ik u van harte Gods zegen toe.

Rotterdam, 11 januari 2012

+ J.H.J. van den Hende
bisschop van Rotterdam

Dr. F.J. Vermeulen
kanselier

DECREET

SAMENVOEGING PAROCHIEËLE CARITAS INSTELLINGEN VAN DE PAROCHIES HH. ENGELBEWAARDERS TE HAZERSWOUDE DORP, HH.MICHAEL EN BERNARDUS TE HAZERSWOUDE RIJNDIJK EN DE EMMAUSGANGERS TE ALPHEN A/D RIJN EN OPRICHTING VAN DE PAROCHIEËLE CARITAS INSTELLING VAN DE PAROCHIE H. THOMAS

Gezien het verzoek tot samenvoeging, zoals dat op 10 april 2012 is gedaan door de PCI van de parochies HH. Engelbewaarders te Hazerswoude Dorp, Michael en Bernardus te Hazerswoude Rijndijk en De Emmausgangers te Alphen a/d Rijn, en op grond van mijn bevoegdheid daartoe zoals bepaald in canon 121 van de Codex Iuris Canonici (CIC), bepaal ik het volgende:

1. Met terugwerkende kracht met ingang van 1 januari 2012 voeg ik samen de PCI van de parochies HH. Engelbewaarders te Hazerswoude Dorp, HH. Michael en Bernardus te Hazerswoude Rijndijk en De Emmausgangers te Alphen a/d Rijn en richt ik één nieuwe op, welke hierbij de naam Parochiële Caritasinstelling van de parochie H. Thomas krijgt.
2. Overeenkomstig canon 121 CIC verkrijgt de nieuwe parochiële caritasinstelling (PCI) met ingang van 1 januari 2012 alle zaken en vermogensrechten eigen aan de voormalige PCI-en, en neemt zij alle verplichtingen op zich, welke op dezen rustten. Hieronder zijn begrepen alle rechten en plichten, schulden en bezittingen, overeenkomsten, fundaties, hypotheken, geldleningen e.d., zoals deze overeenkomstig canon 1283 CIC zijn vastgelegd in een inventarisatie en overigens ook die welke daarbij niet zijn genoemd doch geacht moeten worden hier eveneens onder te vallen.
3. Voor de nieuwe PCI geldt als statuut het Algemeen Reglement voor het bestuur van een parochiële caritasinstelling in de RK Kerk in Nederland, zoals opnieuw vastgesteld op 28 februari 2002 en in werking getreden op 1 april 2002.
4. Het nieuwe PCI-bestuur bestaat uit zeven personen, te weten de weledele heer A.C.H.V. Opstal, de weledele heer P.G.S. Dobbe, de weledele heer

J.H.M. Kroft, mevrouw C.H.M. de Boer-de Groot, de weledele heer J.H. Pennings, de weledele heer J.A.C. Schouten en de weledele heer D. Slot.

5. Het nieuwe PCI-bestuur draag ik op ervoor zorg te dragen, dat alle nodige regelingen voortkomend uit dit besluit naar kerkelijk en naar Nederlands recht worden nageleefd en tevens dat hiervan blijkt uit een notariële dan wel onderhandse akte.
6. Binnen de termijn van 10 nuttige dagen na betekening van dit decreet kan overeenkomstig canon 1734 CIC aan mij een verzoek om verbetering of herziening van dit decreet gedaan worden.
7. Als datum van betekening van dit decreet bepaal ik 21 mei 2012.

Dit besluit wordt op de gebruikelijke wijze aan de parochianen bekend gemaakt.

Rotterdam, 21 mei 2012

+ J.H.J. van den Hende
Bisschop van Rotterdam

Dr. F.J. Vermeulen
kanselier bisdom Rotterdam

BRIEF

aan de besturen van de parochies betreffende Kerkelijke onderscheidingen in het bisdom Rotterdam, d.d. 12 maart 2012

Het staatssecretariaat in Rome heeft aangegeven dat elke kerkelijke onderscheiding die aangevraagd wordt, voorzien moet zijn van een curriculum vitae en inhoudelijke motivering van de verdiensten van de vrijwilliger voor wie de kerkelijke onderscheiding wordt gevraagd. Daarmee wordt de werkwijze, zoals die reeds voorzien was voor de hogere onderscheidingen - H. Sylvester (ridder en commandeur) en Gregorius (ridder en commandeur) -, ook van toepassing op de onderscheidingen Pro Ecclesia et Pontifice en Bene Merenti, waarvoor het tot nu toe voldoende was om een aanvraagformulier in te vullen met het aantal dienstjaren als enig meetbare criterium.

Wat houdt de nieuwe werkwijze in? Het aanvraagformulier voor de onderscheidingen Pro Ecclesia en Bene Merenti komt te vervallen en er komt een brief zijdens uw bestuur voor in de plaats. Deze bevat in ieder geval een specificatie van de verdiensten van de te decoreren vrijwilliger en een kort curriculum vitae (biografie), met accent op de kerkelijke aspecten. Op basis daarvan wordt de hoogte van de onderscheiding vastgesteld door de bisschop van Rotterdam, die daartoe een interne werkgroep in het leven heeft geroepen. Op basis van de conclusie van de werkgroep wordt de aanvraag, voorzien van een aanbeveling van de bisschop, doorgezonden, via de Nuntiatuur, naar het Staatssecretariaat in Rome. U dient rekening te houden met een wachttijd van drie tot vier maanden.

In de afgelopen maanden is een aantal aanvragen retour gekomen, omdat ze niet meer voldoen aan de criteria welke door het Staatssecretariaat zijn vastgesteld. Deze aanvragen zullen opnieuw moeten worden ingediend. Parochies die dit betreft, hebben daarvan inmiddels bericht ontvangen of zullen daarvan binnenkort in kennis worden gesteld.

Met vriendelijke groet,

Mw. Drs. A.M.C.B. de Jong
secretaresse van de bisschop

PROCESVERBAAL

van het kiescollege voor de verkiezing van de Priesterraad in het bisdom Rotterdam – 2012

1. Vooraf

Op 10 augustus 2011 bereikte de vierde bisschop van Rotterdam, mgr A.H. van Luyn s.d.b. de leeftijd van vijfenzeventig jaar en bood hij, zoals canoniek is voorgeschreven, zijn ontslag aan aan de Heilige Vader, Paus Benedictus XVI. De Paus aanvaardde dit ontslag in januari 2012 en daarmee hield de Priesterraad op te bestaan. Op 10 mei 2012 werd mgr dr J.H.J. van den Hende benoemd tot bisschop van Rotterdam en op 2 juli 2012 nam hij de zetel in bezit. Er moesten verkiezingen worden uitgeschreven om een nieuwe Priesterraad te kunnen installeren.

2. De verkiezing in 2012

In de stafvergadering van 16 december 2011 heeft de bisschop van Rotterdam een kiescollege aangewezen, bestaande uit vicaris-generaal dr H.A. Verbakel, dr A.J.M. van der Helm en dr A.H.C. van Eijk, secretaris van de vorige Priesterraad. Het kiescollege kreeg secretariële ondersteuning van mw drs A.M.C.B. de Jong, secretaresse van de bisschop/management-assistente.

Het kiescollege kwam in totaal vier maal bijeen:

- op 9 januari 2012 om procedure en tijdspad vast te stellen en de taken te verdelen. Tevens werd de tekst van de brieven voor de eerste fase (die van de kandidaatstelling) vastgesteld.
- op 23 februari 2012 om de groslijsten van de voorgedragen kandidaten voor de priesters en de auditores vast te stellen, om te bepalen wie er herkiesbaar zijn en wie niet, om af te spreken hoe gepeild kan worden naar de bereidheid van de kandidaten om een zetel in de Priesterraad te aanvaarden en om een A4-tje met informatie over de Priesterraad vast te stellen.
- op 19 maart 2012 om de stemmen te tellen en aldus de uitslag van de verkiezing vast te stellen.
- op 23 april 2012 werd de tekst van het procesverbaal vastgesteld en werden de werkzaamheden van het kiescollege formeel beëindigd. Vicaris-generaal Verbakel was vanwege zijn sabbatverlof afwezig, maar had al eerder ingestemd met de tekst van het procesverbaal.

Het kiescollege zond alle stemgerechtigde priesters een uitnodiging tot deelname aan de kandidaatstelling, gedateerd 16 januari 2012.

De priesters kregen gelegenheid op een gewaarmerkt formulier in volgorde van voorkeur aan te geven welke vijf priesters zij kandidaat stelden voor een zetel in de Priesterraad. De eerstgenoemde priester kreeg vijf punten, de tweede vier punten, de derde drie punten, de vierde twee punten en de vijfde één punt. De priesters mochten ook minder dan vijf namen noemen. Op grond van de teruggezonden formulieren stelde het kiescollege op 23 februari 2012 een groslijst op van personen die door hun collega's kandidaat werden gesteld. Aan de 22 meest genoemde priesters werd schriftelijk meegedeeld dat zij door hun collega's kandidaat waren gesteld. Zij kregen informatie over de werkwijze en de werkzaamheden van de Priesterraad toegezonden en werden daarna telefonisch benaderd met de vraag of zij bezwaar hadden tegen deze kandidaatstelling voor een zetel in de Priesterraad. Aldus stelde het kiescollege een kandidatenlijst van 17 priesters vast. Op 19 maart 2012 vond de telling der stemmen plaats en werd de uitslag van de stemming vastgesteld. Stembiljetten die na deze datum werden ontvangen, telden niet mee voor de uitslag. De priesters die gekozen waren, ontvingen daarvan bericht door een brief van het kiescollege d.d. 2 april 2012. Degenen die wel kandidaat waren, maar niet gekozen werden, kregen hierover eveneens een mededeling van het kiescollege.

De nieuwe Priesterraad wordt op 24 april 2012 geïnstalleerd. De drie door de bisschop te benoemen leden van de Priesterraad moeten dan nog worden aangewezen en zullen in een later stadium aansluiten, nadat de bisschop met de Priesterraad heeft overlegd.

De bisschop benoemde als gekozen leden van de Priesterraad de heren

W.P.J. Bakker	Voorburg
Chr.N. Bergs	Rotterdam
A.J.M. van der Helm	Den Haag
W.E.F.M. Froger	Rotterdam
Th.J.J. van Steekelenburg	Sassenheim
J.C.M. Steenvoorden	Naaldwijk
M.Th.J. Straathof	Wateringen
T.F.M. Visser	Delft

3. Reacties en aantekeningen

- Het kiescollege is tevreden over procedure en tijdspad van de verkiezingen van de Priesterraad. Wanneer de procedure een half jaar voor het einde van de zittingsperiode een aanvang neemt, zoals in het statuut is voorzien, geeft dat het kiescollege voldoende tijd om de werkzaamheden te verrichten.
- De statuten van de Priesterraad schrijven voor dat in geval de Priesterraad ophoudt te bestaan wanneer de zetel vacant is, het kiescollege door de bisschop moet worden ingesteld na consultatie van de Proost en moet bestaan uit leden van het Hoogwaardig Kathedraal Kapittel. Deze procedure is niet gevolgd. De voorzitter van het kiescollege stelde daarop voor dat de Proost of de secretaris van het Kapittel toe zouden treden tot het kiescollege. Dat bleek om agendatechnische redenen voor hen niet mogelijk. Het Kapittel stemde vervolgens in met de samenstelling van het kiescollege, waarmee de reeds ingezette procedure van de verkiezingen voortgang kon vinden.
- Het Kapittel was van mening dat al in de fase van kandidaatstelling duidelijk gemaakt had moeten worden welke priesters niet verkiesbaar waren, bijvoorbeeld omdat zij reeds twee termijnen zitting hebben genomen in de Priesterraad. Het kiescollege ondersteunt deze constatering.

Het kiescollege legt bovenstaande zaken vast in dit procesverbaal, opdat zij bij een volgende verkiezing punt van aandacht zullen kunnen zijn.

Rotterdam, 23 april 2012

Het kiescollege,

dr H.A. Verbakel, voorzitter

dr A.J.M. van der Helm

dr A.H.C. van Eijk

mw drs A.M.C.B. de Jong, secretaresse/management-assistente

BIJLAGE BIJ HET PROCESVERBAAL

Op grond van artikel 6.4 van de statuten van de Priesterraad werd ook de pastoraal werk(st)ers en permanent diakens om een voordracht gevraagd wat betreft aan de wijzen auditores uit hun midden. De uitslag is als volgt:

1a. pastoraal werk(st)ers

Groslijst op basis van de kandidaatstelling:

R.I.M. Lijesen	Rotterdam	019	009
M.J.H.M. Hoogenbosch	Noorden	012	007
C.A. Koeleman	Rotterdam	010	004
H.J. Dam	Alblasserdam	009	003
M.Th.Ph. van der Loo	Den Haag	008	004
F.H. Wijnen	Zuidland	008	004
I.P.J. Osseweijer	Hillegom	005	003
M.J.S. Claassens-van Daalen	Delft	005	003

Kolom drie geeft het aantal behaalde punten aan. Kolom vier geeft het aantal malen aan dat iemands naam is genoemd. Uit deze groslijst is de kandidatenlijst samengesteld. In totaal werden 46 pastoraal werk(st)ers kandidaat gesteld.

Uitslag der stemming – in alfabetische volgorde:

M.J.H.M. Hoogenbosch	Noorden
C.A. Koeleman	Rotterdam
R.I.M. Lijesen	Rotterdam

De bisschop wees hen dientengevolge aan als auditor in de Priesterraad namens de pastoraal werk(st)ers.

1b. permanent diakens

Omdat de twee fases van de verkiezingen in één fase zijn afgerond is er geen groslijst. De kandidatenlijst werd gevormd door het totaal aantal permanent diakens van of werkzaam in het bisdom Rotterdam, met uitzondering van diegenen die hadden laten weten een auditorzetel in de Priesterraad niet te zullen aanvaarden.

Uitslag der stemming:

J. Smies

Berkel Enschof

De bisschop wees hem dientengevolge als auditor in de Priesterraad aan namens de permanent diakens.

SUPPLEMENT BIJ HET PROCESVERBAAL VERKIEZINGEN PRIESTERRAAD 2012

1. Uitslagen

Groslijst op basis van de kandidaatstelling

T.F.M. Visser	Delft	093	030
W.P.J. Bakker	Voorburg	071	017
J.C.M. Steenvoorden	Naaldwijk	084	022
A.J.M. van der Helm	Den Haag	082	023
J.H. Smith	Leiden	044	012
Chr.N. Bergs	Rotterdam	043	013
A.J. van Deelen	Rijswijk	036	011
M.J.Th. Straathof	Wateringen	027	008
M.P.J. Hagen	Wassenaar	024	008
R.J.W. Franken	Lisse	023	009
H.M.W. Egging	Rotterdam	023	008
M.R. Hoogland c.p.	Rotterdam	020	005
A.L. Langerhuizen	Voorburg	020	009
Ch.E.M. Duynstee	Maassluis	020	006
J.P.F. Glas	Leimuiden	019	008
W.E.F.M. Froger	Rotterdam	019	007
Th.J.J. van Steekelenburg	Sassenheim	017	006

Kolom drie geeft het aantal behaalde punten aan, terwijl kolom vier aangeeft hoe vaak een kandidaat is genoemd. Uit deze groslijst is de kandidatenlijst samengesteld. Zij die niet beschikbaar of niet herkiesbaar waren, zijn niet in de kandidatenlijst opgenomen. In totaal werden 78 priesters kandidaat gesteld. De naam van twee pastoraal werk(st)ers werd genoemd, maar deze werd niet meegeteld in dit aantal. Er was één blanco formulier.

Uitslag der stemming van de verkiezing van acht leden van de Priesterraad van het bisdom Rotterdam 2012 – in alfabetische volgorde:

W.P.J. Bakker	Voorburg
Chr.N. Bergs	Rotterdam
A.J.M. van der Helm	Den Haag
W.E.F.M. Froger	Rotterdam
Th.J.J. van Steekelenburg	Sassenheim
J.C.M. Steenvoorden	Naaldwijk
M.Th.J. Straathof	Wateringen
T.F.M. Visser	Delft

2. De verkiezing in cijfers

2.1 Priesters

Kandidaatstelling: van de 169 verzonden uitnodigingen zijn 86 formulieren retour gekomen (waarvan één blanco). Deze formulieren kwamen voor de sluitingstijd binnen. De respons bedroeg derhalve 50,88 %. Er kwamen vier formulieren na sluitingstijd binnen en deze zijn niet meegerekend.

Stemming: van de 169 verzonden exemplaren zijn 97 stembiljetten teruggezonden. Deze formulieren kwamen voor de sluitingsdatum binnen. Er was één blanco formulier. De respons bedroeg derhalve 57,39 %. Er kwamen negen formulieren na sluitingstijd binnen en deze zijn niet meegerekend.

2.2 Pastoraal werk(st)ers

Kandidaatstelling: van de 104 verzonden uitnodigingen zijn er 32 formulieren teruggekomen (waarvan één blanco). Deze formulieren kwamen voor de sluitingsdatum binnen. De respons bedroeg derhalve 30,76 %. Er kwamen drie formulieren na sluitingstijd binnen en deze zijn niet meegerekend.

Stemming: van de 104 verzonden stembiljetten zijn 60 stembiljetten retour gekomen. Deze stembiljetten kwamen voor de sluitingsdatum binnen. De respons bedroeg derhalve 57,69%. Vier formulieren kwamen na sluitingstijd binnen en deze zijn niet meegerekend.

2.3 Permanente diakens

Kandidaatstelling: niet van toepassing.

Stemming: van de 35 verzonden stembiljetten zijn 26 stembiljetten retour gekomen. Alle stembiljetten kwamen voor de sluitingsdatum binnen. De respons bedroeg derhalve 74,28 %.

3. De samenstelling van de Priesterraad

De Priesterraad is als volgt samengesteld:

acht gekozen leden

de membra nata (de vicarissen)

drie door de bisschop te benoemen leden

drie auditores namens de pastoraal werk(st)ers

een auditor namens de permanent diakens

De bisschop is voorzitter van de Priesterraad en tevens voorzitter van de agendacommissie. Deze agendacommissie bestaat voorts uit de secretaris van de Priesterraad, de gespreksleider en een lid van de Raad.

De Priesterraad heeft een gekozen secretaris en een gekozen behartiger van de internationale contacten. De notulist is geen lid van de Priesterraad.

4. Dossier verkiezing Priesterraad 2012

De stukken van het kiescollege met betrekking tot de verkiezing van de Priesterraad in 2012, waaronder alle groslijsten en kandidatenlijsten, zijn geplaatst in het archief van het bisdom Rotterdam.

Deze stukken zijn openbaar. Indien er geen aanleiding is zulks uit te stellen, zullen alle stembiljetten worden vernietigd na 1 november 2012.

5. Publiciteit

Het procesverbaal is ter hand gesteld aan de leden van de Priesterraad. Het is gepubliceerd in de *Analecta* van het bisdom Rotterdam, jaargang 57, nummer 1-2 2012.

Daarmee is voldaan aan wat vereist wordt in het Decreet over de Priesterraden, ad IV.14 (zie hiervoor blz. 7 van “Toepassingsbesluiten bij de *Codex Iuris Canonici*” – regelingen RK Kerkgenootschap in Nederland, nummer 5).

JAAROVERZICHT **pastorale personeelsmutaties 2011**

Wijdingen

Er hebben geen priester of diakenwijdingen plaatsgevonden.

Eerste benoemingen en aanstellingen

priester/ regulier:

J. Asa svd

K. van der Geest svd

P. Barendse svd

M. Jehandut svd

zuster reguliere:

Zr. E. Telik SspS

diaken:

Geen

pastoraal werker m/v:

A.L. Gerritsen (verpleeghuis)

J.E.M. Jacobs (ziekenhuis)

A.M.G. de Jong-van Kampen (parochie)

Emeritaat

priesters:

M.E.H. Oostdam

C. Stam

B.M. Versteegen

P.M. Vismans

J.C.M. van Winkel

diaken:

L.A.M. van den Hoven

pastoraal werker m/v:

G.A.M. van Amesfoort-Buffering

J.J.M. Batist

Th.M.J. Dingjan-Zonneveld

P.C.M. van Drie-Brouwer

J.G.M. van Hulsen

M.A.E. Hoogervorst

E.M.P. Poortvliet-Kagchelland

Overleden:

bisdompriesters:

C. Schut (15-2)

R.M. Kuijpers (8-4)

J. Tol (17-5)

M.J. Elshout (3-8)

N.A.M. van der Waart (24-8)

permanent diakens:

P.M. Martens (17-6)

pastoraal werker m/v:

C.J. de Leede (30-10)

BENOEMINGEN EN ONTSLAGEN

1 december 2011 (met terugwerkende kracht)

P.J. Smits, benoeming tot lid van de Diocesane Caritas Instelling van het bisdom Rotterdam voor een tweede periode van vier jaar.

5 december 2011 (met terugwerkende kracht)

Drs. R.M.P. Akkermans, eervol ontslag als geestelijk verzorger van de penitentiare inrichting Rijnmond, locatie De IJssel te Krimpen a/d IJssel en goedkeuring en zending als geestelijk verzorger van de penitentiare inrichting Haaglanden, locatie Scheveningen te Den Haag.

1 januari 2012

Drs. G.T.M. Pex MHM, eervol ontslag als pastoor van de parochie Zalige Titus Brandsma te Den Haag.

M.A. de Korte CP, eervol ontslag als pastoor van de Federatie Pax et Bonum te Woerden, Meije-Zegveld, Kamerik en Oudewater.

J.F. de Rooij SCJ, eervol ontslag als administrator van de parochie H. Laurentius en Moeder Gods te Voorschoten.

P.C.M. Bergmans, eervolle ontheffing van de kerkelijke zending als medewerker Pastoraat Oude Wijken, locatie Oude Noorden te Rotterdam (met pensioen).

Mw. M.E. de Meij, eervolle ontheffing van de kerkelijke zending als geestelijk verzorgster in het verpleeghuis Bloemendaal te Gouda (vervroegd pensioen).

Mw. Drs. E.M. Stalmeier, goedkeuring en kerkelijke zending als geestelijk verzorgster in Verpleeghuis De Riethoek te Gouda.

Dr. P.A.H.M. Mantelaers, goedkeuring en kerkelijke zending als pastoraal werker van Federatie Oostland Bergschenhoek, Berkel en Rodenrijs, Bleiswijk, Nootdorp en Pijnacker tot 1 april 2012.

Mw. mr K.H. Faase, eervol ontslag als lid van de Raad voor Economische Aangelegenheden van het bisdom Rotterdam.

15 januari 2012

M.J.J. Reneerkens, benoeming tot geestelijk verzorger van de Stichting Ipse De Bruggen, locatie Landgoed Ursula te Nieuwveen.

31 januari 2012

H.M. de Blécourt, eervol ontslag als administrator van de parochie H. Nicolaas te Rotterdam.

1 februari 2012

A.C.M. de Lange, benoeming als administrator van de parochie H. Nicolaas te Rotterdam tot 1 mei 2012.

G.A.C. van Paassen, goedkeuring en kerkelijke zending als pastoraal medewerker van de parochie de Vier Evangelisten te Den Haag tot 1 februari 2013.

W.F. van der Ven, eervolle ontheffing van de kerkelijke zending als geestelijk verzorger in Huize St. Ursula te Nieuwveen (met pensioen).

Drs. A.H.M. van de Sande, eervolle ontheffing kerkelijke zending als pastoraal werker van de Stichting Pastoraat Werkers Overzee.

15 februari 2012

H.M. de Blécourt, benoeming tot rector in het verzorgingshuis St. Petrus te Berkel en Rodenrijs.

1 maart 2012

Drs. R.H. Veerman, goedkeuring en kerkelijke zending als geestelijk verzorger in de penitentiaire inrichting Rijnmond, locatie De IJssel te Krimpen a/d IJssel.

M. Pelupessy, benoeming tot lid van de Diocesane Commissie Roepingenpastoraal van het bisdom Rotterdam voor een eerste periode van vier jaar.

Dr. ir. C.A.P.S. van der Mast, eervol ontslag als lid van de Diocesane Commissie Roepingenpastoraal van het bisdom Rotterdam.

Mw. Drs. E.M. Stalmeier, benoeming tot parttime bisschoppelijk gedelegeerde voor het katholiek onderwijs voor een bepaalde tijd van drie jaar.

1 april 2012

Dr. P.A.H.M. Mantelaers, goedkeuring en kerkelijke zending als pastoraal werker in Federatie Oostland tot 1 juli 2012.

G.A.L.M. Nijenstein, benoeming tot lid van het bestuur van de Diocesane Caritas Instelling van het bisdom Rotterdam voor een eerste periode van vier jaar.

Drs. ir. W.A. van Erp, benoeming tot voorzitter van de Diocesane Caritas Instelling van het bisdom Rotterdam voor de termijn van zijn benoeming tot lid van de Diocesane Caritas Instelling van het bisdom Rotterdam.

15 april 2012

Mgr. dr. H.A. Verbakel, eervol ontslag als moderator van de studentenparochie H. Catharina van Alexandrië te Rotterdam.

Dr. M.-R. Hoogland CP, benoeming tot administrator van de studentenparochie H. Catharina van Alexandrië te Rotterdam tot 1 januari 2013.

16 april 2012

W.P.J. Bakker, eervol ontslag als pastor van de parochie St. Jan de Doper te Gouda en benoeming tot pastoor van de parochies Trinitas te Leidschendam en Sint Maarten te Voorburg.

A.J. van Deelen, eervol ontslag als administrator van de parochies Trinitas te Leidschendam en Sint Maarten te Voorburg.

19 april 2012

Dr. A.J.T. van den Hout, benoemd tot voorzitter van de Diocesaan Bureau voor Geschillen van het bisdom Rotterdam.

20 april 2012

J.G. Collignon, goedkeuring en kerkelijk zending als diaken in Huize Frankelandgroep, locatie Schiewaegh te Schiedam.

24 april 2012

W.P.J. Bakker, benoeming tot lid van de Priesterraad van het bisdom Rotterdam voor een statutaire termijn van vijf jaar.

Chr.N. Bergs, benoeming tot lid van de Priesterraad van het bisdom Rotterdam voor een statutaire termijn van vijf jaar.

Dr. A.J.M. van der Helm, benoeming tot lid van de Priesterraad van het bisdom Rotterdam voor een statutaire termijn van vijf jaar.

W.E.F.M. Froger, benoeming tot lid van de Priesterraad van het bisdom Rotterdam voor een statutaire termijn van vijf jaar.

Th.J.J. van Steekelenburg, benoeming tot lid van de Priesterraad van het bisdom Rotterdam voor een statutaire termijn van vijf jaar.

Mr. J.C.M. Steenvoorden, benoeming tot lid van de Priesterraad van het bisdom Rotterdam voor een statutaire termijn van vijf jaar.

M.Th.J. Straathof, benoeming tot lid van de Priesterraad van het bisdom Rotterdam voor een statutaire termijn van vijf jaar.

Drs. T.F.M. Visser, benoeming tot lid van de Priesterraad van het bisdom Rotterdam voor een statutaire termijn van vijf jaar.

J.M.L. Smies, gekozen tot auditor uit de kring van de permanent diakens en benoemd in de Priesterraad van het bisdom Rotterdam voor een statutaire termijn van vijf jaar.

Mw. M.J.H.M. Hoogenbosch, gekozen tot auditor uit de kring van de pastoraal werk(st)ers en benoemd in de Priesterraad van het bisdom Rotterdam voor een statutaire termijn van vijf jaar.

C.A. Koeleman, gekozen tot auditor uit de kring van de pastoraal werk(st)ers en benoemd in de Priesterraad van het bisdom Rotterdam voor een statutaire termijn van vijf jaar.

R.I.M. Lijesen, gekozen tot auditor uit de kring van de pastoraal werk(st)ers en benoemd in de Priesterraad van het bisdom Rotterdam voor een statutaire termijn van vijf jaar.

1 mei 2012

Mw. Drs. M.K.M.A. Falke-de Hoogh, goedkeuring en kerkelijke zending als pastoraal werkster in de parochie St. Jans' Onthoofding te Zoeterwoude en alle parochies in het cluster Leiden e.o.

1 juni 2012

C. Kilabi SVD , benoeming tot lid van het pastoraal team in de parochie H. Willibrord te Den Haag.

M. Jehandut SVD, eervol ontslag als lid van het pastoraal team in de parochie H. Willibrord te Den Haag.

P. Barendse SVD, eervol ontslag als lid van het pastoraal team in de parochie H. Willibrord te Den Haag.

D. Ceballos MSC, eervol ontslag als lid van het bestuur van het Apostolaat ter Zee "Stella Maris".

NECROLOGIE

Bartholomeus Antonius Maria van der Helm

geboren op 2 september 1940 te Delft en priester gewijd op 12 juni 1965.

Bart van der Helm was na zijn wijding achtereenvolgens kapelaan in de parochies O.L. Vrouw Hemelvaart te Gouda (1965), St. Victor te Waddinxveen (1972) en H. Bartholomeus te Poeldijk en tevens werd hij benoemd tot districtscatecheet in het dekenaat Westland (1973). Op 1 oktober 1977 volgde zijn pastoorsbenoeming in de parochie H. Joseph te Wateringen. Deze functie combineerde hij van 1989 tot 1990 met het dekenschap van het dekenaat Westland. Uit deze functies werd hem op 1 juli 1990 ontslag verleend en werd hij benoemd tot moderator van de parochies H. Geest, Pax Christi, St. Jan de Doper en H. Willibrordus te Vlaardingen. Daarna werd hij op 1 oktober 1997 benoemd tot pastoor van de parochie St. Jeroen en Maria ter Zee te Noordwijk. Naast deze functie vervulde hij nog andere functies als voorzitter van het Fonds Pro Nobis et Posteris, als lid van de Priesterraad en lid van het Kathedrale Kapittel van het bisdom Rotterdam. Met ingang van 1 januari 2007 ging hij met emeritaat.

In het leven van pastor Van der Helm stond aandacht voor mensen centraal. Zijn functies van voorzitter van het Fonds Pro Nobis et Posteris en coördinator van de Ziekzoekerscommissie van het bisdom Rotterdam getuigen van de bijzondere zorg die hij had voor zijn collega's in de pastoraal, met name voor hen die in een meer kwetsbare fase van hun leven waren gekomen. Maar eerst en vooral waren het de mensen uit de geloofsgemeenschappen die aan zijn pastorale zorgen waren toevertrouwd en met wie hij kortere of langere tijd meeliep op hun levensweg. Pastor van der Helm heeft zijn leven lang in zijn werk als priester de goedheid en barmhartigheid van God willen tonen aan mensen in hun concrete leven. Ook na zijn emeritaat bleef hij assistenties verrichten en werd er nimmer vergeefs een beroep op hem gedaan. Voor zijn inzet en energie, wijsheid, humor en creativiteit zijn wij hem veel dank verschuldigd. Naar menselijke maatstaven gemeten te vroeg heeft pastor Van der Helm zijn leven teruggelegd in de hand van zijn Schepper. Moge God Zijn trouwe dienaar en harde werker in Zijn Wijngaard nu opnemen in Zijn huis van eeuwig leven. Een bijzonder woord van dank gaat uit naar mevrouw Rita Vorstenbos, die pastor Van der Helm vele jaren met aandacht en zorg nabij was.

Op woensdag 4 januari 2012 is hij na een kort ziekbed en voorzien van het Sacrament der zieken, overleden.

Drs. Johannes Wilhelmus Bergen
Officier in de Orde van Oranje-Nassau

geboren op 20 november 1923 te Delft en priester gewijd op 11 juni 1949.

Jan Bergen was na zijn wijding achtereenvolgens kapelaan in parochies te Waddinxveen, Den Haag, Rijswijk en Zoetermeer. Naast zijn functie als kapelaan werd hij in 1956 benoemd tot leraar aan het Groot Seminarie Hageveld te Heemstede en in 1961 tot leraar aan het Klein Seminarie Leeuwenhorst te Noordwijkerhout. Op 2 oktober 1970 volgde zijn pastoor-benoeming in de parochie te Zoetermeer. In 1978 werd hij benoemd tot pastoor te Rotterdam en in 1982 tot pastoor te Krimpen a/d IJssel. Op 1 februari 1984 werd hij -naast zijn functie als pastoor te Rotterdam- door de toenmalige bisschop van Rotterdam benoemd tot vicaris episcopalis. Als zodanig was hij lid van het Kathedraal Kapittel en lid van de Priesterraad. Vanaf 1985 werd hij daarnaast belast met de oprichting van het Centrum voor Priesteropleiding van het bisdom Rotterdam, waar hij de eerste rector van was. Uit deze functies werd hem op 1 november 1988 op zijn verzoek ontslag verleend; daarmee verkreeg hij tevens ontslag uit de gewone ambtsbediening. Sinds 1991 was Jan Bergen lid van de Broederschap van de H. Liduina van Schiedam. In 1994 werd hij vice-voorzitter van het Banneux-Comité Bisdom Rotterdam. Pastor Jan Bergen heeft zich 63 jaar als priester ingezet, eerst voor het bisdom Haarlem en vanaf 1956 voor het nieuw opgerichte bisdom Rotterdam.

Jan Bergen was een gelovig mens en een echte man van de Kerk. Beide kwaliteiten heeft hij concreet dienstbaar gemaakt bij de oprichting van het Centrum voor Priesteropleiding Vronesteyn; een inzet waar het bisdom nog steeds de vruchten van plukt. Acht jaar geleden werd hij getroffen door een beroerte. De beperking die dat opleverde heeft hij met waardigheid gedragen. Hij bleef van het leven genieten, maar realiseerde zich ook dat ieder mens nood heeft aan vergeving en verlossing.

Een bijzonder woord van dank gaat uit naar mevrouw Van Luxemburg, die jarenlang liefdevol voor hem heeft gezorgd.

Op woensdagochtend 11 april 2012 is hij overleden.

Johannes Hendrikus Jansen

Lid in de Orde van Oranje Nassau

geboren op 7 april 1936 te Kwintsheul en priester gewijd op 9 september 1973.

Jan Jansen was na zijn wijding achtereenvolgens kapelaan te Leiden en vanaf 1977 te Zoetermeer. Van de H. Nicolaasparochie te Zoetermeer werd hij in 1979 eindverantwoordelijke. Op 1 maart 1982 volgde zijn benoeming tot pastoor van de parochies H. Jacobus te Schipluiden en H. Maria Magdalena te Maasland; vanaf juni 2000 was hij ook eindverantwoordelijke van de parochie H. Antonius en Cornelius te Den Hoorn.

Met ingang van 7 april 2001 werd hem op zijn verzoek ontslag verleend; daarmee verkreeg hij tevens ontslag uit de gewone ambtsbediening en ging hij met emeritaat.

Als oudste zoon van een groot gezin werkende in de tuin heeft Jan Jansen op latere leeftijd gehoor gegeven aan de oproep en opdracht uit het Evangelie: “Breng vrede overal waar je komt” (Lc. 10,5). Na zijn emeritaat bleef hij aan de rand van zijn geliefde Westland wonen om de pastorale teams van het Westland en zijn oude parochies van Maasland en Schipluiden te assisteren. De druk van de verantwoordelijkheid viel van hem af en hij genoot van zijn dienstbaarheid in de vele pastorale ontmoetingen. Op zijn fiets ging hij naar de diverse verzorgingshuizen om samen met de mensen de eucharistie te vieren en elkaar daarna onder de koffie te ontmoeten. Pastor Jansen was trouw aan het Evangelie en de Kerk, waarbij hij zijn eigenheid niet verloochende en graag met mensen in discussie ging om het geloof eigentijds en bij de tijd te beleven en te ervaren. Eveneens was pastor Jansen trouw in zijn vriendschappen, ook met zijn broers en zussen onderhield hij hechte relaties.

Op maandag 7 mei 2012 is hij onverwachts op 76-jarige leeftijd overleden.

INHOUD

Jaargang 57 januari-juni 2012 Nummer 1-2

BRIEF Begeleidend schrijven van de bisschoppen van Nederland bij de brief over het 'waardig communiceren'	1
BRIEF van de Nederlandse bisschoppen b.g.v. Sacramentsdag 2012	2
PERSBERICHT Katholieke Kerk publiceert openbare jaarrapportage inzake seksueel misbruik	6
VOORWOORD van mgr. J.H.J. van den Hende bij de eerste openbare jaarrapportage inzake seksueel misbruik.....	9
HOMILIE van Mgr. Dr. J.H.J. van den Hende in de Christmaviering, op 4 april 2012 in de HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal	12
HOMILIE van Mgr. Dr. J.H.J. van den Hende bij gelegenheid van de heropening van de Ommegang van het Bedevaartsoord van de HH. Martelaren van Gorcum te Brielle, 27 april 2012	17
HOMILIE van Mgr. Dr. J.H.J. van den Hende bij gelegenheid van de diocesane ontmoetingsdag voor kerktoetreders, Bedevaatskerk HH. Martelaren van Gorcum te Brielle, 9 juni 2012	22
DECREET tot oprichting van een Diocesane voortgangscommissie van het bisdom Rotterdam	26
DECREET samenvoeging van de parochies Goede Herder/HH. Engelbewaarders te Rotterdam en Emmausgangers te Rotterdam	28
DECREET Samenvoeging Parochiële Caritas Instellingen van de parochies HH. Engelbewaarders te Hazerswoude Dorp, HH. Michael en Bernardus te Hazerswoude Rijndijk en De Emmausgangers te Alphen a/d Rijn en oprichting van de Parochiële Caritas Instelling van de parochie H. Thomas.....	31
BRIEF aan de besturen van de parochies betreffende Kerkelijke onderscheidingen in het bisdom Rotterdam, d.d. 12 maart 2012.....	33
PROCESVERBAAL van het kiescollege voor de verkiezing van de Priesterraad in het bisdom Rotterdam – 2012.....	34
BIJLAGE bij het procesverbaal	37
SUPPLEMENT bij het procesverbaal verkiezingen Priesterraad 2012.....	39

JAAROVERZICHT pastorale personeelsmutaties 2011	42
BENOEMINGEN EN ONTSLAGEN.....	44
NECROLOGIE.....	48

Bisdom Rotterdam

Koningin Emmalein 3

3016 AA Rotterdam

Tel. (010) 281 51 71

Fax (010) 436 71 90

E-mail info@bisdomrotterdam.nl

www.bisdomrotterdam.nl

NL30 INGB 0000 4643 04

RK BISDOM ROTTERDAM